

WYDAWNICTWO | PETRUS

Nauczyciele powinni więcej wiedzieć o działaniu mózgu.
Każda czynność związana z nauczaniem
prowadzi do zmian w mózgu.
Dlatego najlepiej może uczyć ten, kto rozumie,
kiedy i dlaczego dochodzi do zmian.
Wielu nauczycieli niestety uważa nadal,
że uczniom wystarczy powtórzyć wszystko trzy razy.

Gerhard Roth

WSTĘP

Tytuł książki z pewnością zadziwi wielu. Mowa jest w niej bowiem o nauczaniu kompatybilnym. Przez nauczanie kompatybilne z możliwościami mózgu rozumie się pewne kompleksowe podejście do nauczania, które wynika z najnowszej wiedzy o mózgu, z wiedzy o tym, jak mózg „się uczy”. Wiele pojęć, które dzisiaj funkcjonują w związku z nauczaniem, jest nowych albo rzadko używanych. Pierwotnie, jako autorzy książki, zajmowaliśmy się pojęciami „neuropedagogika” albo „neurodydaktyka”. Te pojęcia w ostatnich latach są coraz częściej używane w Europie. Ale ze względu na to, że w naszej terminologii pedagogiczno-dydaktycznej nie są one jeszcze całkiem znane i stosowane, wybraliśmy nazwy bardziej popularne w teorii zintegrowanego nauczania tematycznego, dość ściśle związane z neuropedagogiką. Dobór tematyki łączy się również z tym, że w naszych warunkach dotychczas poświęciliśmy mniej uwagi najnowszym badaniom mózgu, związanych z tym, jak mózg się uczy, ewentualnie związkowi: nauczanie – mózg – uczeń. Żeby zapobiec niejasnościom, podkreślamy, że mamy na myśli sferę pedagogiczno-dydaktyczną, a nie medyczną. O tym powiązaniu – nauczanie, mózg, uczenie – można łatwo przekonać się za pomocą którejkolwiek przeglądarki internetowej. Wystarczy do niej wpisać pojęcie nauczanie kompatybilne z możliwościami mózgu, neuropedagogika czy neurodydaktyka, a przekonamy się, że istnieje wiele stron o tej problematyce napisanych w wielu

językach, także po polsku. W związku z powyższym precyzujemy następujące uwagi:

1. Autorzy mają świadomość, że w związku z tą publikacją wstępują na „cienki lód”, ale chcą „przybliżyć” tę dziedzinę, która w naszych warunkach jest na razie mało opisywana i omawiana.
2. Naszym celem nie jest wyczerpanie tematu, któremu poświęca się coraz więcej uwagi, i który przez to wymaga dokładniejszego, a przez to czasochłonnego, dalszego pogłębionego studium. Przeplatają się w nim pedagogika, medycyna – neurologia, psychologia, biologia i inne nauki. Nam chodzi raczej o wywołanie zainteresowania tą problematyką.
3. Przeciwnie, trzeba będzie wyjaśnić terminologię i zakres, a także zdefiniować takie pojęcia, jak: „nauczanie kompatybilne z możliwościami mózgu”, „neuropedagogika”, „neurodydaktyka” i „neurotechnologia”. Jak wspomniano w odpowiednim miejscu tej publikacji, na przykład neuropedagogika ma nie tylko swoich zwolenników, ale również krytyków.
4. Skoncentrujemy się tylko na wybranych zagadnieniach tej szczególnie złożonej i skomplikowanej teorii. Wybierzemy te, które uważamy za szczególnie interesujące. Ich docenienie może poprawić poziom nauczania indywidualnego i w szkole również w tak zwanym nauczaniu klasycznym.

Książką chcemy zainteresować studentów i nauczycieli, a także wszystkich rodziców, którym leży na sercu dobro dziecka, właściwe jego wychowanie i pomoc w przebrnięciu przez trudny etap szkolnej nauki, ale też tej nauki, której uczy życie. Jesteśmy głęboko przekonani, że jeżeli na nauczanie nie będziemy patrzeć tylko jak na „pewien obowiązek ucznia i nauczyciela”, ale zaczniemy głębiej analizować te czynności, które zachodzą w mózgu w trakcie nauczania i uczenia się, to możemy pozytywnie wpłynąć na ich przebieg, a w szczególności na wyniki nauczania osiągane przez uczniów.

Na wydanie tej książki zdecydowaliśmy się po dłuższych rozważaniach i dyskusjach. Zgodziliśmy się z tym, że początkowe teorie związane z nauczaniem kompatybilnym z możliwościami mózgu albo z neuropedagogiką, o których piszemy w dalszej części, mogą wzbudzić zainteresowanie tak studentów, nauczycieli jak i rodziców. Niniejsza publikacja może przyczynić się do rozpowszechnienia takiego punktu widzenia na proces wychowania, kształcenia i jego organizację, w którym będzie się bardziej doceniać mózg i jego działanie w trakcie nauczania ucznia.

Autorzy wyrażają podziękowanie prof. dr. inż. Ivanovi Turkowi, CSc. i prof. dr Karolowi László, CSc., za cenne uwagi, rady i zalecenia, które przyczyniły się do podniesienia jej wartości i jednocześnie do przygotowania jej kontynuacji w przyszłości.

Autorzy

WYDAWNICTWO | PETRUS